

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Β. ασφαλείας:
Να διατηρηθεί:

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ Β, ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Μαρούσι, 9 / 11 / 2010
Αρ. Πρωτ. 140995 / Γ6
Βαθμ. προτερ.

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: <http://www.minedu.gov.gr/>
email: t08deab@ypereph.gr
Πληροφορίες: Τ. Τριανταφύλλου
Τηλέφωνο: 2103442332
FAX: 2103442193

ΠΡΟΣ:

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Καθορισμός εξεταστέας ύλης για τις εξετάσεις κατάρτισης πινάκων επιτυχίας δασκάλων και νηπιαγωγών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και των Τμημάτων Ένταξης (ΤΕ) της Δημόσιας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Οι Υπουργοί
Εσωτερικών , Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης – Παιδείας, Δια Βίου
Μάθησης και Θρησκευμάτων

Έχοντας υπ' όψη τις διατάξεις:

1. Του άρθρου 6 του ν.2525/1997 (ΦΕΚ 188τ.Α') όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
2. Των άρθρων 12, 13,15,24 και 58 του ν.1566/1985 (ΦΕΚ 167Α) όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν σήμερα.
3. Του άρθρου 19, παρ. 1, περιπτ. α) και β), του άρθρου 20, παρ.1, περιπτ. 1.1 και 1.2 και του άρθρου 21, παρ. 2, περίπτ. α) του ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199τ.Α')
4. Του άρθρου 9, παρ. 11, του ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71τ.Α')
5. Του άρθρου 90 του κώδικα νομοθεσίας για την κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο το Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98τ.Α') με το οποίο αποδίδονται οι διατάξεις του άρθρου 29Α' του ν. 1558/1985/ΦΕΚ 137τ.Α'
6. Των παρ. 1, 2, του άρθρου 21 και της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν.3475/2006 (ΦΕΚ 146τ.Α') όπως τροποποιήθηκε περί ελέγχου των δαπανών που προκαλούν οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις.
7. Τη γνώμη του Συντονιστικού Συμβουλίου (Πράξη 18/23-6-2010) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

8. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Γενικά

1. Στο διαγωνισμό του ΑΣΕΠ για το έτος 2010 για την κατάρτιση πινάκων διοριστέων εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) της Δημόσιας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης μπορούν να λάβουν μέρος υποψήφιοι για τους κλάδους ΠΕ 71 δασκάλων ΕΑΕ και ΠΕ 61 νηπιαγωγών ΕΑΕ.
2. Καθορίζουμε κατά κλάδο την εξεταστέα ύλη στην οποία θα εξεταστούν οι υποψήφιοι που θα λάβουν μέρος στον παραπάνω διαγωνισμό, σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 της απόφασης.
3. Η εξεταστέα ύλη στην οποία εξετάζονται οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί κατατάσσεται σε δυο θεματικές ενότητες (πρώτη και δεύτερη θεματική ενότητα) όπως αυτές ορίζονται από τα άρθρα 2 και 3 αντίστοιχα αυτής της απόφασης και η εξέταση κάθε ενότητας διαρκεί τουλάχιστον τέσσερις (4) ώρες.

Άρθρο 2

Πρώτη Θεματική Ενότητα

Η πρώτη θεματική ενότητα αφορά την ειδική εκπαίδευση και έχει ως σκοπό την αξιολόγηση των βασικών γνώσεων των υποψηφίων για να μπορούν:

- α) να επιτελούν το διδακτικό τους έργο σύμφωνα με τις αρχές και την οργάνωση της ειδικής και της ενταξιακής εκπαίδευσης.
- β) να αναγνωρίζουν τις ανάγκες και τις δυνατότητες των μαθητών/μαθητριών με διαφορετικές αναπηρίες ή/και διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- γ) να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν κριτικά τα ζητήματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση των μαθητών/τριών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ 71 Δασκάλων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ)

Η εξεταστέα ύλη της πρώτης θεματικής ενότητας αφορά θέματα που σχετίζονται με:

A. ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (κοινή θεματική)

Γενικές αρχές και στόχοι της ειδικής αγωγής. Θεσμική και νομική οργάνωση της ειδικής αγωγής. Ιστορικοί σταθμοί εξέλιξης της ειδικής αγωγής. Η ειδική αγωγή στην Ελλάδα. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις της αναπηρίας. Δομές εκπαίδευσης (ειδικό σχολείο, ειδική τάξη/τμήματα

ένταξης/ένταξη). Εκπαιδευτική αξιολόγηση και ειδική αγωγή. Εργασιακό πλαίσιο και ο ρόλος του ειδικού παιδαγωγού. Θέματα συνεργασίας ειδικού και γενικού παιδαγωγού. Στόχοι και βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία της ένταξης. Η σημασία και η αναγκαιότητα της ένταξης. Τύποι, μορφές και διαφορετικά επίπεδα ένταξης. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών (γενικής και ειδικής αγωγής) στην προώθηση πρακτικών ένταξης. Βασικές δομικές και οργανωτικές προϋποθέσεις για την προώθηση εκπαιδευτικών πρακτικών ένταξης. Ένταξη και αναλυτικά προγράμματα.

Β. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Εκπαίδευση παιδιών με νοητική αναπηρία: Θεωρητικές προσεγγίσεις στη νοητική αναπηρία. Συστήματα ταξινόμησης. Αξιολόγηση των δυνατοτήτων παιδιών με νοητική αναπηρία σε επίπεδο γνωστικό, γλωσσικό και συμπεριφοράς: μέθοδοι, τεχνικές και κλίμακες. Εκπαιδευτικές ανάγκες παιδιών με νοητική αναπηρία.

Εκπαίδευση παιδιών με αυτισμό: Ανάλυση της τριάδας των διαταραχών: η διαταραχή στην κοινωνική αλληλεπίδραση, στην επικοινωνία και στη δημιουργική σκέψη. Γνωστικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις του αυτισμού. Μοντέλα και προσεγγίσεις παρέμβασης: ψυχοθεραπεία-η θεραπεία του «κρατήματος», η προσέγγιση «optio», η μουσικοθεραπεία, η θεραπεία μέσω τέχνης, η ακουστική ολοκλήρωση, η αισθητηριακή ολοκλήρωση, διευκολυνόμενη επικοινωνία, θεραπεία «καθημερινής ζωής», η γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση, το μοντέλο του συμπεριφορισμού, η δομημένη διδασκαλία, προσεγγίσεις ενίσχυσης της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και του παιχνιδιού.

Εκπαίδευση παιδιών με κινητική αναπηρία: Ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού στη βρεφική και παιδική ηλικία. Γενική κινητικότητα, λεπτή κινητικότητα, γλωσσική ανάπτυξη. Διαταραχές κινητικότητας-περιγραφή και ταξινόμηση. Εγκεφαλική παράλυση: αίτια-ταξινόμηση. Εγκεφαλική παράλυση και μαθησιακές δυσκολίες. Άλλες νευρολογικές ή ορθοπεδικές παθήσεις. Επιληψία-ταξινόμηση και αντιμετώπιση.

Εκπαίδευση παιδιών με κώφωση: Βασικές δομές της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας. Βασικές αρχές δίγλωσσης εκπαίδευσης. Η εξέλιξη της εκπαίδευσης των κωφών παιδιών και σύγχρονες εκπαιδευτικές τάσεις. Μέθοδοι επικοινωνίας στην εκπαίδευση παιδιών με κώφωση-κριτήρια επιλογής και πιθανά εμπόδια που απορρέουν από τη χρήση τους στις σχολικές δομές. Οι σχολικές δομές και ο ρόλος τους στην εκπαίδευση του κωφού παιδιού –κριτήρια επιλογής, κοινωνικές και μαθησιακές διαστάσεις. Οι δυσκολίες του κωφού παιδιού στην πρόσβασή του στον εγγραμμισμό. Η αξιολόγηση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και γραφής του κωφού παιδιού. Μοντέλα και διδακτικές στρατηγικές για την κατάκτηση της ανάγνωσης και της γραφής από το κωφό παιδί.

Εκπαίδευση παιδιών με σοβαρά προβλήματα όρασης και τύφλωση: Ψυχοκινητική ανάπτυξη του τυφλού παιδιού στη βρεφική και παιδική ηλικία. Συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη. Η έννοια της απτικής αντίληψης-απτική μνήμη και απτική λογική. Η ανάπτυξη των εννοιών χωρικής δομής – νοητικοί χάρτες. Κινητικότητα και Προσανατολισμός. Σύστημα Braille-τρόποι

γραφής στο σύστημα Braille. Μαθηματικά σύμβολα Braille και κώδικας Nemeth. Σύγκριση ανάγνωσης στο σύστημα Braille και οι αναγνωστικές δυσκολίες των τυφλών παιδιών.

Εκπαίδευση παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες: Θεωρητικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της γραπτής έκφρασης-η γραφή στα Αναλυτικά Προγράμματα. Φωνολογική επίγνωση και μεταγνωστικές στρατηγικές. Ανάπτυξη του γραπτού λόγου-προβλήματα που εμφανίζονται. Προβλήματα γραφοσυμβολικά: αξιολόγηση και ερμηνεία. Προβλήματα ορθογραφίας: αξιολόγηση και ερμηνεία. Προβλήματα στη γραπτή έκφραση: αξιολόγηση και ερμηνεία. Το ζήτημα της αξιολόγησης των μαθησιακών δυσκολιών. Διδακτικά μοντέλα στο χώρο των μαθησιακών δυσκολιών με ιδιαίτερη έμφαση στις σύγχρονες μεθόδους. Αλληλεπίδραση μεταξύ αξιολόγησης και διδασκαλίας.

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ 61 Νηπιαγωγών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ)

Η εξεταστέα ύλη της πρώτης θεματικής ενότητας αφορά θέματα που σχετίζονται με:

A. ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (κοινή θεματική)

Γενικές αρχές και στόχοι της ειδικής αγωγής. Θεσμική και νομική οργάνωση της ειδικής αγωγής. Ιστορικοί σταθμοί εξέλιξης της ειδικής αγωγής-Η ειδική αγωγή στην Ελλάδα. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις της αναπηρίας. Δομές εκπαίδευσης (ειδικό σχολείο, ειδική τάξη/τμήματα ένταξης/ένταξη). Εκπαιδευτική αξιολόγηση και ειδική αγωγή. Εργασιακό πλαίσιο και ο ρόλος του ειδικού παιδαγωγού. Θέματα συνεργασίας ειδικού και γενικού παιδαγωγού. Στόχοι και βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία της ένταξης. Η σημασία και η αναγκαιότητα της ένταξης. Τύποι, μορφές και διαφορετικά επίπεδα ένταξης. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών (γενικής και ειδικής αγωγής) στην προώθηση πρακτικών ένταξης. Βασικές δομικές και οργανωτικές προϋποθέσεις για την προώθηση εκπαιδευτικών πρακτικών ένταξης. Ένταξη και αναλυτικά προγράμματα.

B. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Εκπαίδευση παιδιών με νοητική αναπηρία: Θεωρητικές προσεγγίσεις στη νοητική αναπηρία. Συστήματα ταξινόμησης. Αξιολόγηση των δυνατοτήτων παιδιών με νοητική αναπηρία σε επίπεδο γνωστικό, γλωσσικό και συμπεριφοράς: μέθοδοι, τεχνικές και κλίμακες. Εκπαιδευτικές ανάγκες παιδιών με νοητική αναπηρία.

Εκπαίδευση παιδιών με αυτισμό: Ανάλυση της τριάδας των διαταραχών: η διαταραχή στην κοινωνική αλληλεπίδραση, στην επικοινωνία και στη δημιουργική σκέψη. Γνωστικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις του αυτισμού. Μοντέλα και προσεγγίσεις παρέμβασης: ψυχοθεραπεία-η θεραπεία του «κρατήματος», η προσέγγιση «οrption», η μουσικοθεραπεία, η θεραπεία μέσω τέχνης η ακουστική ολοκλήρωση, η αισθητηριακή ολοκλήρωση,

διευκολυνόμενη επικοινωνία, θεραπεία «καθημερινής ζωής», η γνωσιακή-συμπεριφοριστική προσέγγιση, το μοντέλο του συμπεριφορισμού, η δομημένη διδασκαλία, προσεγγίσεις ενίσχυσης της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και του παιχνιδιού.

Εκπαίδευση παιδιών με κινητική αναπηρία: ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού στη βρεφική και παιδική ηλικία. Γενική κινητικότητα, λεπτή κινητικότητα, γλωσσική ανάπτυξη. Διαταραχές κινητικότητας-περιγραφή και ταξινόμηση. Εγκεφαλική παράλυση: αίτια-ταξινόμηση. Άλλες νευρολογικές ή ορθοπεδικές παθήσεις. Επιληψία-ταξινόμηση και αντιμετώπιση.

Εκπαίδευση παιδιών με κώφωση: Βασικές δομές της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας. Βασικές αρχές δίγλωσσης εκπαίδευσης. Η εξέλιξη της εκπαίδευσης των κωφών παιδιών και σύγχρονες εκπαιδευτικές τάσεις. Βασικές αρχές της δίγλωσσης εκπαίδευσης. Μέθοδοι επικοινωνίας στην εκπαίδευση παιδιών με κώφωση-κριτήρια επιλογής και πιθανά εμπόδια που απορρέουν από τη χρήση τους στις σχολικές δομές. Οι σχολικές δομές και ο ρόλος τους στην εκπαίδευση του κωφού παιδιού-κριτήρια επιλογής, κοινωνικές και μαθησιακές διαστάσεις.

Εκπαίδευση νηπίων με μειωμένη όραση και τύφλωση: ψυχοκινητική ανάπτυξη του τυφλού παιδιού στη βρεφική και παιδική ηλικία. Συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη. Η έννοια της απτικής αντίληψης-απτική μνήμη και απτική λογική. Η ανάπτυξη των εννοιών χωρικής δομής-νοητικοί χάρτες. Κινητικότητα και Προσανατολισμός. Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την εισαγωγή στη γραφή Braille.

Άρθρο 3

Δεύτερη Θεματική Ενότητα

Η δεύτερη θεματική ενότητα αφορά σε ζητήματα γενικής διδακτικής μεθοδολογίας – γενικά παιδαγωγικά θέματα, ανάπτυξη διδακτικών στρατηγικών και στρατηγικών διαφοροποίησης του αναλυτικού προγράμματος. Η δεύτερη θεματική ενότητα έχει ως σκοπό την αξιολόγηση των βασικών γνώσεων των υποψηφίων για να μπορούν:

- α) να κατανοούν το ρόλο και τη σημασία της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας
- β) να κατανοούν το ρόλο και τη σημασία της διεπιστημονικής προσέγγισης στο χώρο της ειδικής εκπαίδευσης
- γ) να κατανοούν την αναγκαιότητα και το ρόλο της διαφοροποίησης του αναλυτικού προγράμματος, των εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, της αξιολόγησης των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- δ) να σχεδιάζουν κατάλληλα προγράμματα και δραστηριότητες για τους μαθητές με αναπηρίες και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο πλαίσιο της ειδικής και της ενταξιακής εκπαίδευσης.

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ 71 Δασκάλων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ)

Η εξεταστέα ύλη της δεύτερης θεματικής ενότητας αφορά θέματα που σχετίζονται με:

A. (ΓΕΝΙΚΗ) ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Συνεργασία σχολείου-οικογένειας: η αναγκαιότητα, ο ρόλος και η σημασία της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην ανάπτυξη συνεργασίας σχολείου-οικογένειας.

Διεπιστημονική συνεργασία-Συνεργασία εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής: Ο ρόλος της διεπιστημονικής ομάδας. Μορφές διεπιστημονικής συνεργασίας. Εκπαιδευτικές δομές και διεπιστημονική συνεργασία (ειδικό σχολείο) και συνεργασία εκπαιδευτικών (τμήματα ένταξης).

Παιδαγωγική της ένταξης: Η ενταξιακή δυναμική της τάξης. Το κοινωνικό-συναισθηματικό κλίμα της μάθησης. Εκπαίδευση και Διαφορετικότητα. Η σημασία και ο ρόλος της αξιολόγησης. Η σημασία και ο ρόλος του ΕΕΠ. Στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Ενταξιακή εκπαίδευση και διαφοροποιημένη διδασκαλία.

Γενικές αρχές στη διαφοροποίηση και ανάπτυξη του αναλυτικού προγράμματος: Η αναγκαιότητα της διαφοροποίησης του αναλυτικού προγράμματος για την εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία. Η διαφοροποίηση του αναλυτικού προγράμματος στην ενταξιακή εκπαίδευση. Στόχοι και σκοποί.

B. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Εκπαίδευση παιδιών με νοητική αναπηρία: Εκπαίδευση παιδιών με νοητική αναπηρία-σύγχρονες τάσεις στο σχεδιασμό και το περιεχόμενο των αναλυτικών προγραμμάτων. Χαρακτηριστικά και στόχοι προγραμμάτων παρέμβασης. Ανάπτυξη λειτουργικών δεξιοτήτων. Πρόσβαση και συμμετοχή στην τάξη. Σχεδιασμός ψυχολογικής και εκπαιδευτικής παρέμβασης. Στρατηγικές και μέθοδοι διδασκαλίας-διαφοροποίηση και προσαρμογές. Ανάπτυξη επικοινωνιακών και κοινωνιολεκτικών δεξιοτήτων. Έννοιες και μέθοδοι της Διδακτικής των Μαθηματικών με έμφαση στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με νοητική αναπηρία.

Εκπαίδευση παιδιών με αυτισμό: Σύγχρονα εκπαιδευτικά μοντέλα για τα παιδιά στο φάσμα του αυτισμού. Σχεδιασμός ψυχολογικής και εκπαιδευτικής παρέμβασης. Σχεδιασμός δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη κοινωνικών, επικοινωνιακών δεξιοτήτων και την οργάνωση της συμπεριφοράς. Προσαρμογή μαθησιακού περιβάλλοντος και μαθησιακού υλικού. Σχεδιασμός Εξατομικευμένων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος. Ειδικά θέματα συνεργασίας με οικογένειες ατόμων με αυτισμό.

Εκπαίδευση παιδιών με κινητική αναπηρία: Προσαρμογές στο περιβάλλον της μάθησης και της σχολικής τάξης. Στρατηγικές μάθησης και διαφοροποίηση διδακτικών προσεγγίσεων. Προσαρμογή του διδακτικού υλικού. Αξιοποίηση της διεπιστημονικής ομάδας στη διαφοροποίηση του αναλυτικού προγράμματος για μαθητές με κινητική αναπηρία. Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των μαθησιακών δυσκολιών των μαθητών με κινητική αναπηρία.

Εκπαίδευση παιδιών με σοβαρά προβλήματα όρασης και τύφλωση: Σχεδιασμός προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στα ζητήματα που αφορούν στην τύφλωση. Προσαρμογές στο περιβάλλον της μάθησης και της σχολικής τάξης. Στρατηγικές μάθησης και διαφοροποίηση διδακτικών προσεγγίσεων. Προσαρμογή του διδακτικού υλικού. Απόκτηση δεξιοτήτων αυτονομίας-αυτοεξυπηρέτησης. Αξιοποίηση του διευρυμένου και διαφοροποιημένου αναλυτικού προγράμματος στο πλαίσιο της ενταξιακής εκπαίδευσης. Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των αναγνωστικών δυσκολιών των τυφλών μαθητών.

Εκπαίδευση παιδιών με κώφωση: Ο ρόλος του γενικού και ειδικού εκπαιδευτικού στην εκπαίδευση του κωφού παιδιού. Η διαμόρφωση του μαθησιακού περιβάλλοντος, σχεδιασμός και προσαρμογή του παιδαγωγικού υλικού. Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης σε ζητήματα που αφορούν στην κώφωση. Σχεδιασμός εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων: καθορισμός στόχων και σχεδιασμός δραστηριοτήτων. Σχεδιασμός διδασκαλίας ανάγνωσης και γραφής. Απόδοση γραπτών γλωσσικών κειμένων στην ΕΝΓ. Ανάπτυξη και προσαρμογή παιδαγωγικού υλικού για την καλλιέργεια της ανάγνωσης και της γραφής.

Εκπαίδευση μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες: Εξατομίκευση της διδασκαλίας και προσδιορισμός μαθησιακών στόχων. Προσαρμογή εκπαιδευτικού υλικού. Σχεδιασμός δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία φωνολογικής επίγνωσης και τη διδασκαλία μεταγνωστικών δεξιοτήτων. Σχεδιασμός υποστηρικτικών δραστηριοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου.

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ 61 Νηπιαγωγών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ)

Η εξεταστέα ύλη της δεύτερης θεματικής ενότητας αφορά θέματα που σχετίζονται με:

Α. (ΓΕΝΙΚΗ) ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Συνεργασία σχολείου-οικογένειας: η αναγκαιότητα, ο ρόλος και η σημασία της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην ανάπτυξη συνεργασίας σχολείου-οικογένειας.

Διεπιστημονική συνεργασία-Συνεργασία εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής: Η αναγκαιότητα και ο ρόλος της διεπιστημονικής ομάδας. Μορφές διεπιστημονικής συνεργασίας. Εκπαιδευτικές δομές και διεπιστημονική συνεργασία (ειδικό σχολείο) και συνεργασία εκπαιδευτικών (τμήματα ένταξης).

Παιδαγωγική της Ένταξης: Η ενταξιακή δυναμική της τάξης. Το κοινωνικο-συναισθηματικό κλίμα της μάθησης. Εκπαίδευση και Διαφορετικότητα. Η σημασία και ο ρόλος της αξιολόγησης. Η σημασία και ο ρόλος του ΕΕΠ. Ανάπτυξη στρατηγικών μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο. Στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Ενταξιακή εκπαίδευση και διαφοροποιημένη διδασκαλία.

Γενικές αρχές στη διαφοροποίηση και ανάπτυξη του αναλυτικού προγράμματος: Η αναγκαιότητα της διαφοροποίησης του αναλυτικού προγράμματος για την εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία. Η διαφοροποίηση του αναλυτικού προγράμματος στην ενταξιακή εκπαίδευση. Στόχοι και σκοποί.

B. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Εκπαίδευση παιδιών με νοητική αναπηρία: Εκπαίδευση παιδιών με νοητική αναπηρία – σύγχρονες τάσεις στο σχεδιασμό και το περιεχόμενο των αναλυτικών προγραμμάτων. Χαρακτηριστικά και στόχοι προγραμμάτων παρέμβασης. Ανάπτυξη λειτουργικών δεξιοτήτων. Πρόσβαση και συμμετοχή στην τάξη. Σχεδιασμός ψυχολογικής και εκπαιδευτικής παρέμβασης. Στρατηγικές και μέθοδοι διδασκαλίας-διαφοροποίηση και προσαρμογές. Ανάπτυξη επικοινωνιακών και κοινωνιολεκτικών δεξιοτήτων. Έννοιες και μέθοδοι της Διδακτικής των Μαθηματικών με έμφαση στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές με νοητική αναπηρία.

Εκπαίδευση παιδιών με αυτισμό: Σύγχρονα εκπαιδευτικά μοντέλα για τα παιδιά στο φάσμα του αυτισμού. Σχεδιασμός ψυχολογικής και εκπαιδευτικής παρέμβασης. Σχεδιασμός δραστηριοτήτων για την ανάπτυξη κοινωνικών, επικοινωνιακών δεξιοτήτων και την οργάνωση της συμπεριφοράς. Προσαρμογή μαθησιακού περιβάλλοντος και μαθησιακού υλικού. Σχεδιασμός Εξατομικευμένων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος. Ειδικά θέματα συνεργασίας με οικογένειες ατόμων με αυτισμό.

Εκπαίδευση παιδιών με κινητική αναπηρία: Προσαρμογές στο περιβάλλον της μάθησης και της τάξης του νηπιαγωγείου. Στρατηγικές μάθησης και διαφοροποίηση διδακτικών προσεγγίσεων. Προσαρμογή του διδακτικού υλικού. Αξιοποίηση της διεπιστημονικής ομάδας στη διαφοροποίηση του αναλυτικού προγράμματος για μαθητές με κινητική αναπηρία.

Εκπαίδευση παιδιών με σοβαρά προβλήματα όρασης και τύφλωση: Σχεδιασμός προγραμμάτων ενημέρωσης και ευασητοποίησης σε ζητήματα που αφορούν στην τύφλωση. Προσαρμογές στο περιβάλλον της μάθησης και της σχολικής τάξης. Στρατηγικές μάθησης και διαφοροποίηση διδακτικών προσεγγίσεων. Προσαρμογή του διδακτικού υλικού. Απόκτηση δεξιοτήτων αυτονομίας-αυτοεξυπηρέτησης. Αξιοποίηση του διευρυμένου και διαφοροποιημένου αναλυτικού προγράμματος στο πλαίσιο της ενταξιακής εκπαίδευσης. Σχεδιασμός δραστηριοτήτων για την εισαγωγή στη γραπτή επικοινωνία. Σχεδιασμός δραστηριοτήτων βασικών μαθηματικών εννοιών.

Εκπαίδευση παιδιών με κώφωση: Ο ρόλος του γενικού και ειδικού εκπαιδευτικού στην εκπαίδευση του κωφού παιδιού. Η διαμόρφωση του μαθησιακού περιβάλλοντος, σχεδιασμός και προσαρμογή του παιδαγωγικού υλικού. Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων

ενημέρωσης σε ζητήματα που αφορούν στην κώφωση. Σχεδιασμός εξατομικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων: καθορισμός στόχων και σχεδιασμός δραστηριοτήτων.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

**ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΓΙΑΝΝΗΣ Ν. ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ANNA ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ